

NAUM, HABACUC, ȘI ȚEFANIA:

Mângâiere și încurajare

în mijlocul judecății

Naum, Habacuc și Țefania

*Mângâiere și încurajare în mijlocul
judecății*

Ghid de studiu al Bisericii
Sfânta Treime București

2025

Octavian D. Baban

Coperta: Antonio Francisco Lisboa: Naum

Conținut

NAUM, HABACUC ȘI ȚEFANIA	2
MÂNGÂIERE ȘI ÎNCURAJARE ÎN MIJLOCUL JUDECĂȚII.....	2
PARTEA 1: PREZENTAREA CĂRȚILOR	7
NAUM - HABACUC - ȚEFANIA - 789: INTRODUCERE GENERALA	7
PROFEȚIA LUI NAUM	9
PROFEȚIA LUI HABACUC	10
PROFEȚIA LUI ȚEFANIA	12
APLICAȚII CONTEMPORANE.....	14
PARTEA 2: STUDIU BIBILIC.....	18
NAUM.....	18
<i>Naum 1, Psalmul despre Dumnezeu cel drept și bun</i>	<i>18</i>
Psalmul lui Naum despre dreptatea și bunătatea lui Dumnezeu (1:1-10)	18
Domnul este un judecător răbdător, dar drept și puternic (2-3)	19
Domnul este atotputernic (4-6)	19
Domnul este bun (7-8)	20
Răzvrățiții nu au succes (9-10).....	21
Avertizările și asigurările lui Dumnezeu (11-15).....	21
Pedepsirea Ninivei și eliberarea Ierusalimului (11-13)	21
Cântărirea Asiriei, și vești bune pentru Iuda (14-15).....	22
Aplicații:.....	23
<i>Naum 2, Pedepsirea „leilor răzvrățiți” și vestirea nădejzii lui Israel.....</i>	<i>24</i>
Asediul cetății Ninive (1-10)	24
Leii „blestemați” (11-13)	25
Aplicații:.....	26
<i>Naum 3, Civilizația violenței și păcatului, va fi pedepsită de Dumnezeu</i>	<i>27</i>
Judecata și acuzațiile aduse cetății răutății (1-10)	27
Căderea cetății Ninive (1-3).....	27

Judecată imoralității din Ninive (4-7).....	27
Exemplul capitalei egiptene No-Amun (8-10).....	28
Tabloul dezolant al înfrângerii (11-19).....	29
Aplicații:.....	30
HABACUC	31
<i>Habacuc 1, Rugăciunea îngrijorării și răspunsul judecății Domnului</i>	<i>31</i>
Rugăciunea neliniștii (2-4).....	31
Primul răspuns al Domnului (5-17).....	31
Surpriza judecății (5-11).....	31
Siguranța mântuirii (12-17).....	32
Aplicații :.....	33
<i>Habacuc 2, Straja profetului și al doilea răspuns al Domnului</i>	<i>34</i>
Straja profetului și răspunsul Domnului (2-4).....	34
Cele cinci jeluri sau vaiete pentru păgânismul semeț (5-17).....	34
Identificarea și acuzarea liderului îngâmfat (5-6).....	34
1. Vaietul asupra ctitorului de imperii violente (6-8).....	35
2. Vaietul asupra asupritorului care exploatează popoarele (9-11).....	36
3. Vaietul asupra marilor stăpâni de sclavi, care fură libertățile (12-14).....	36
4. Vaietul asupra celor ce încurajează la desfrânare și lux depravat (15-17)	
.....	37
5. Vaietul încurajării la idolatrie (18-20).....	37
Aplicații :.....	38
<i>Habacuc 3, Rugăciunea jeluirii și încrederea în Domnul</i>	<i>39</i>
Judecățile Domnului și încrederea credinciosului (1-3).....	39
Venirea Domnului – Intrarea în scenă a Regelui (3-6).....	40
Reacțiile popoarelor, judecata Domnului (7-12).....	40
Intervenție pentru poporul Domnului (13-15).....	41
Rugăciunea nădejzii „chiar dacă” (16-19).....	42
Aplicații :.....	43
ȚEFANIA	44
<i>Țefania 1, O Zi de judecată pentru toate popoarele</i>	<i>44</i>
Judecarea întregului pământ (2-3).....	44
Ziua judecății lui Iuda (4-16).....	45
Acuzația de idolatrie (4-6).....	45
Acuzația despre influențele străine la închinare (7-9).....	46

Acuzația despre necinste și imoralitate (10-13)	46
Psalmul Zilei judecății (14-18).....	47
Aplicații:.....	48
<i>Țefania 2, Îndemnuri la pocăință și avertizări pentru neamuri</i>	49
Prima șansă: îndemnuri pentru pocăința iudeilor (1-3)	49
Judecata cetăților păgâne (4-15).....	49
Cetățile Gaza, Ascalon, Asdod și Ecron, filistenii și cretanii (4-7).....	49
Moab și Amon (8-11)	50
Etiopia, Asiria și Ninive (12-15).....	50
Aplicații:.....	51
<i>Țefania 3, Jeluire pentru Iuda și Ierusalim și promisiunile binecuvântării</i>	52
Reluarea judecății Ierusalimului și a popoarelor (1-8)	52
O șansă de pocăință și restaurare pentru toți oamenii (9-20).....	53
Aplicații:.....	55

PARTEA 1: Prezentarea cărților

NAUM - HABACUC - ȚEFANIA - 789: INTRODUCERE GENERALA

Cărțile lui Naum și Habacuc sunt două cărți scurte (fiecare cu câte trei capitole), care fac parte din cele colecția de 12 cărți numită *Profeții mici*. Ele reprezintă cărțile șapte și, respectiv, opt, din această colecție. Mesajele profeților „mici” sunt mai scurte decât ale profeților „mari” (Isaia, Ezechiel, Ieremia și Daniel), dar sunt la fel de pline de putere ca și acestea. În timpul Vechiului Testament, chiar înainte de vremea Domnului Isus, aceste 12 cărți erau numite și „sulul celor 12”. Lungimea totală a colecției este de 67 capitole, și este aproape egală cu lungimea cărții Isaia luată de una singură (66 capitole).

Aranjarea biblică standard a celor 12 cărți ale profeților mici nu respectă ordinea cronologică a scrierii lor (prima fiind Obadia – scrisă în jurul anului 840 îH, iar ultima Maleahi – în jurul anului 430 îH). Ele acoperă o perioadă de 400 de ani, care începe cu imperiul asirian, și babilonian și ajunge la cel persan. Trei dintre profeți au trăit și activat Israel, regatul de nord (Iona, Amos, Osea), iar șase au fost profeți în Iuda, regatul de sud (Obadia, Ioel, Mica, Naum, Țefania, Habacuc). Trei au fost profeți post-exilici, care au scris după întoarcerea iudeilor din Babilon (Hagai, Zaharia, Maleahi). Ei au fost contemporani cu reconstrucția Ierusalimului din timpul lui Neemia și Ezra.

Așadar, Naum și Habacuc au profețit în regatul lui Iuda și au avut mesaje despre decăderea atât a lui Israel și cea a lui Iuda. Evreii din Israelul de nord au fost invadați și deportați de armatele asiriene din Ninive și nu s-au mai întors niciodată în țară, ca popor. Evreii din regatul lui Iuda, au fost invadați și deportați

de haldei (babilonieni), care la rândul lor au fost învinși de persani. Pe vremea lui împăratului persan Cyrus, după 70 de ani de exil, iudeii au început să se întorcă și să zidească iarăși Ierusalimul. În linii mari, Naum și Habacuc au fost contemporani cu Ieremia, care a profetizat și el venirea babilonienilor, și deportarea iudeilor, precum și revenirea evreilor în Iuda, după 70 de ani, și reconstruirea Templului și a cetății Ierusalim.

Într-un fel asemănător cu mesajul lui Ieremia, și profeții Naum („mângâiere”) și Habacuc (îmbrățișare) anunță atât năvălirea cotropitorilor peste poporul evreu, dar și pedepsirea lor finală, și anunță binecuvântarea lui Dumnezeu peste Ierusalim, unde se vor strânge și iudeii și evreii din nord, și unde vor fi binecuvântați veșnic. De fapt, evreii din nord nu au mai refăcut niciodată Israelul cu capitala la Samaria. A apărut însă un fenomen interesant, deoarece israeliții rămași în țară s-au amestecat cu păgâni aduși de asirieni ca să repopuleze teritoriul, și așa au luat ființă samaritenii. Acest lucru însă nu este pomenit de Naum și Habacuc, care își scriu profețiile înainte de întâmplarea tuturor acestor invazii și cuceriri.

În specific, Naum și Habacuc anunță atât judecata și pedeapsa asupra evreilor din cele două regate, cât și venirea vindecării și a îndurării veșnice a lui Dumnezeu față de cei credincioși.

Naum scrie despre Israel și invazia asiriană, și menționează și Iuda și Ierusalimul, în vreme ce Habacuc scrie despre Iuda și invazia babiloniană (a haldeilor). Naum este mai neutru și are un ton mai general evreiesc decât Habacuc, iar Habacuc este mai tare focalizat pe soarta evreilor din Iuda. În același timp, Habacuc este mai personal, mai rugativ, mai angajat într-un dialog personal cu Dumnezeu. Și Naum și Habacuc redau cuvintele, avertismentele, judecățile și promisiunile Domnului, dar la Habacuc se observă un

dialog între profet și Dumnezeu, cu întrebări și răspunsuri. Dumnezeu are două răspunsuri de seamă în cartea Habacuc.

Ambele cărți își organizează de vreo două ori prezentările sub formă de psalmi sau rugăciuni în care se vede clar influența Psalmilor lui David, ai lui Asaf și ai fiilor lui Core. Ei laudă măreția lui Dumnezeu care domnește suveran peste întregul univers, și bineînțeles peste toate popoarele pământului, și sunt atenți la promisiunile de binecuvântare pe care le face Dumnezeu în planul său măreț de mântuire.

PROFEȚIA LUI NAUM

Naum este a șaptea carte dintre profeții mici. Așa cum se arată în primele versete, profetul Naum locuia în localitatea Elcoș sau Alcoș, din nordul Galileii. Localitatea nu mai există astăzi și nimeni nu știe unde se afla ea în trecut în regatul lui Iuda. Naum, sau Nahumah, înseamnă „Domnul mângâie” („Yahveh mângâie”, „mângâiere”), și în profeția sa îl vedem o dată sau de două ori că scrie ca un om al lui Dumnezeu venit cu o declarație de încredere în Dumnezeu și de încurajare pentru Israel. Pe ansamblu, mesajul lui este unul de judecată asupra ninivenilor invadatori și de anunțare a nimicirii lor finale.

Cartea lui Naum descrie decăderea și pedepsirea Asiriei. Asupra ei au venit babilonienii și medo-persanii care au început o campanie în 625 îH și au cucerit și distrus cetatea în jurul anului 612 îH. Aceasta este perioada în care Naum își scrie profețiile, cândva în anii 663 – 609 îH. Naum își începe profeția înainte de prăbușirea Ninivei și foarte probabil a văzut și înfrângerea ei definitivă. În anul 663 Ninive reușise să distrugă capitala Egiptului, Teba, și anul acesta a reprezentat un apogeu al puterii asiriene. Profeția lui Naum vorbește despre căderea Tebei (No-Amon sau No-Amun) ca o prevestire a propriei căderi a cetății Ninive.

Cartea nu este o carte scrisă pentru asirieni, desigur, ci o carte de încurajare pentru Ierusalim și pentru evreii din regatul lui Iuda. Naum este o profeție a unui iudeu, scrisă pentru a fi citită de frații săi iudei, inspirată de Dumnezeu ca să fie încurajați cei credincioși.

Naum 2:9 aduce aminte de Faptele Apostolilor 4:25-28. Neamurile păgâne nu pot distruge planurile lui Dumnezeu și nu pot lupta împotriva Unsului său. Mesajul lui Naum împotriva Ninivei are foarte multe asemănări cu mesajul Apocalipsei împotriva Babilonului cel mare și împotriva prostituatei celei mari (religia falsă) care colaborează cu sistemele politice ale lumii și îi prigonește pe cei credincioși (Naum 3: 2-5).

Structura cărții lui Naum se poate pune în evidență în felul următor:

Introducere (1:1)

Un psalm de laudă pentru Dumnezeu cel Atotputernic (1:2-10)

Răspunsul lui Dumnezeu față de cei răi (1:11-14)

Asediul cetății Ninive (1:15-2:13)

Profeția contra cetății Ninive (3:1-19)

PROFEȚIA LUI HABACUC

Profeția lui Habacuc este opta carte dintre profeții mici, iar Habacuc a fost un profet în cetatea Ierusalim, probabil foarte strâns legat de închinarea de la Templu. Habacuc înseamnă „cel ce îmbrățișează” iar Habacuc își „îmbrățișează” poporul ca să îl încurajeze pentru că știe că vine pedeapsa promisă pentru idolatrie și nedreptate. El îl ajută să nădăjduiască în îndurarea finală și veșnică a Domnului. Habacuc este un profet al pedepsei, dar și al încrederii în Dumnezeu, al credinței. Habacuc îmbrățișează judecățile Domnului și le acceptă cu credință, că Dumnezeu care

pedepsește este și Acela care va aduce vindecare și vindecare pentru poporul său. El și-a scris cartea în jurul anului 612 îH.

În comparație cu Naum, profeția lui Habacuc este mai îngrijorată, mai îndurerată, iar tonul este foarte personal. Habacuc se identifică cu poporul iudeu și aduce în discuție toate dezamăgirile, plângerile și durerile sale, așa cum se întâmplă și în mulți din psalmii lui David și ai lui Asaf. Habacuc constată că decăderea poporului iudeu a crescut insuportabil, și Habacuc este foarte neliniștit de această recrudescență a răutății, a idolatriei, a nedreptăților. El pune întrebări multe care îi arată neliniștea (pentru ce? de ce? până când?).

El primește mesajul profetic că pedeapsa Domnului asupra lui Iuda va veni printr-o altă forță militară a Orientului apropiat, anume prin imperiul haldeu – sau babilonian, cu capitala la Babilon. Habacuc vede că toate popoarele sunt lovite de ascensiunea fulgerătoare a haldeilor și vede că și țara lui Iuda va fi lovită de armatele lor sângeroase. El înțelege că Dumnezeu îi va pedepsi în final pe cei din Babilon, dar nici soarta evreilor nu arată bine, iar Habacuc resimte cu durere acest lucru.

Babilonul este certat cu severitate pentru idolatrie, necredincioșie, violență și imoralitate (Habacuc 2 pronunță 5 Vai-uri împotriva cetății), așa cum Naum i-a condamnat pe asirieni și capitala lor Ninive.

Habacuc vede că Israel și Iuda se lasă prinse în civilizația idolatriei și violenței în care se aflau deja popoarele din jur, și că vor fi pedepsite prin aceste popoare, pentru că s-au îndepărtat de Dumnezeu. Și pe unii și pe alții, Dumnezeu îi mustră prin aceste profeții. În mod uimitor însă, evreii au șansa întoarcerii cu pocăința la Dumnezeu și a nădejzii în Dumnezeu, care poate aduce binecuvântările sale veșnice, finale, asupra poporului.

Stilul lui Habacuc este inovator, independent, foarte plin de sensibilitate și durere sufletească. Se observă în scrierea lui cărții lui Isaia și a psalmilor lui David.

Structura cărții lui Habacuc prezintă următoarele diviziuni:

Introducere (1:1)

Primul dialog între Habacuc și Dumnezeu (1:2-17)

Al doilea dialog între Habacuc și Dumnezeu (2:1-20)

Rugăciunea finală a lui Habacuc (3:1-19)

PROFEȚIA LUI ȚEFANIA

Așa cum se spune în Țefania 1:1, profetul era „fiul lui Cuși, fiul lui Ghedalia, fiul lui Amaria, fiul lui Ezechia, pe vremea lui Iosia, fiul lui Amon, împăratul lui Iuda”. Țefania înseamnă „cel ascuns de Dumnezeu” sau „cel păzit de Dumnezeu”. Regele Iosia, fiul regelui Amos, a împărățit în regatul lui Iuda în perioada 641-610 îH. Fiul lui Cuși, Țefania ben Cuși, poate să fie și o referință la o legătură specială între acest profet din Ierusalim și țara Cuș (Etiopia). Țefania este contemporan cu Naum și Habacuc, și se pare că a scris înainte de căderea capitalei Ninive, a cărei prăbușire o vestește. Mesajul lui Țefania este asemănător cu cel al lui Naum și Habacuc, dar mai intens decât al lor, într-o anumită privință. El scrie despre pedepsirea lui Iuda și a țărilor vecine (Etiopia, Amon, Moab, Filistenii, Asiria – cu Ninive), despre Judecată Domnului, dar și despre restaurarea și binecuvântarea poporului lui Dumnezeu, și chiar a omenirii întregi.

Unii teologi privesc la profeția lui Țefania ca la una din cele mai „depressive profeții” din Biblie. Față de pesimismul încrezător al lui Habacuc, însă Țefania se apropie mai mult de profetul Naum, având avertizări de judecată iminentă, finală (apocaliptică), pentru popoarele păgâne și pentru Iuda, dar și promisiuni

puternice pentru Iuda, precum și pentru păgânii care devin credincioși. El are unele din profețiile cele mai aspre cu privire la Ierusalim și la Ninive, și de asemenea, unele din profețiile cele mai pozitive despre Ierusalim. Surpriza este că are promisiuni de binecuvântare și pentru celelalte popoare (Țef. 3:9, „Atunci voi da popoarelor buze curate, ca toți să cheme Numele Domnului, ca să-I slujească într-un gând”). Habacuc profetește și el că tot pământul va fi plin de cunoașterea lui Dumnezeu (Hab. 2:14). Se poate spune că Țefania privește peste timp, și mai clar, la vremea Apocalipsei și la judecată finală, dar și la vremea Bisericii, pentru că se referă la mântuirea tuturor popoarelor.

Capitolul întâi ne prezintă judecată aspră a tuturor popoarelor, care se referă parcă la judecata finală a întregii omenirii. Capitolul vestește și judecată iudeilor, și este caracterizat de folosirea repetată a expresiilor Ziua Domnului, Ziua cea mare, Ziua mâniei.

Capitolul al doilea vestește judecata neamurilor păgâne, mai ales, și îi avertizează pe toți oamenii împotriva mândriei și a batjocurii, a disprețului față de Dumnezeu și față de cei credincioși. Aici apare primul Vai, la adresa poporului, din cele două pronunțate în Țefania (2:15). În Habacuc 2, profetul pronunță 5 Vai-uri majore la adresa poporului Babilonului.

Capitolul al treilea începe cu un al doilea Vai, cu o jeluire adresată împotriva Ierusalimului (3:1). Aici sunt citați direct conducătorii din Ierusalim care se fac vinovați față de Domnul – conducătorii politici violenți ca leii, judecătorii răpitori ca lupii, profeții înșelători, preoții care calcă Legea (3:3-4). Imaginile folosite sunt foarte vii. Este capitolul în care Iuda, Ierusalimul și Sionul sunt toate amintite în muștrări, dar și li se fac și promisiuni mari de binecuvântare finală. În 3:5, 18, Domnul este prezentat ca rege care vine în mijlocul poporului său, ca un rege viteaz și victorios care își salvează și își va proteja veșnic poporul.

Structura generală are un anumit paralelism intern, pentru că concentrează pe judecata lui Iuda și a Ierusalimului în capitolele 1 și 3, adică la începutul și sfârșitul cărții.

1:1 Prezentare autor și context

1:2-2:3, Judecată generală și Judecată pentru Iuda și Ierusalim

2:4-15, Judecată pentru neamuri (Filistenii, Moab, Amon, Ninive)

3:1-20, Jeluire și promisiuni, pentru Ierusalim

APLICAȚII CONTEMPORANE

Desigur, creștinii de astăzi, ca popor al lui Dumnezeu, nu se află în situația iudeilor și a israeliților din secolul VII înainte de Hristos. Adică nu au o țară și regi, și nu s-au depărtat de Legea de pe Sinai. Regimul puterilor politice de astăzi diferă de regimul și puterea imperiilor asiriene, babiloniene și egipte, sau persane, de atunci. De fapt, există alte puteri mondiale, altă așezare a lumii, alt orizont politic, deși scopurile marilor puteri au rămas aceleași și dominația mondială sau supraviețuirea internațională sunt și astăzi două din cele mai importante. Mesajele acestor trei profeți nu pot fi folosite nici ca simplă încurajare pentru noi când pur și simplu trecem prin persecuții sau lipsuri materiale – și totuși încurajările lor sunt foarte relevante. Cuvântul lui Dumnezeu este foarte actual – ca întotdeauna.

Ca mesageri profetici, Naum, Habacuc și Țefania, transmit mai departe mesajul lui Dumnezeu. ***Ei își împlinesc bine slujirea profetică***, în mijlocul poporului și în mijlocul generației lor, cu credincioșie și cu sensibilitate personală. La fel trebuie să facem și noi. Naum încurajează poporul. Habacuc mijlocește pentru el, se frământă, critică starea spirituală a poporului și îl cheamă pe Dumnezeu să intervină. Amândoi rostesc binecuvântări și judecăți asupra omenirii, asupra imperiilor care conduc prin violență. Țefania transmite și asprimea lui Dumnezeu față de cei mândri, idolatri și

cruzi, evrei și ne-evrei, dar și bunătatea lui în acorda toate binecuvântările sale celor ce se pocăiesc, dragostea lui pentru omenire, în ansamblul ei. **În același timp, ei au mesaj pentru prezentul lor, dar și un mesaj pentru prezentul nostru, cei de la sfârșitul istorie.**

Biserica pe ansamblul ei are și ea această chemare de vestire a evangheliei, a judecăților și bunătății lui Dumnezeu, a conducerii sale supreme în întreg universul, a încrederii în Domnul, și către lume și către cei dinăuntrul Bisericii, către toate popoarele. Credincioșii trebuie să fie vestitori de vești bune pe munții și văile uneori întunecate ale problemelor internaționale, așa cum zice Habacuc.

Toți trei profeții văd caracterul glorios, bun, drept, binevoitor – dar și sever, întotdeauna atotputernic al lui Dumnezeu. **Ei ne încurajează la o închinare profundă față de Dumnezeu.** Psalmii și rugăciunile lor sunt laude sincere și închinări adânci, ca psalmii lui David sau rugăciunile lui Pavel, din epistolele sale. Teologia lor despre persoana lui Dumnezeu este foarte profundă. **Țefania atrage atenția că importurile în obiceiuri și stil de închinare păgân nu sunt binevenite în Templul Domnului.**

Dumnezeu este activ în istorie. El ridică regi și popoare ca să arate că sunt capabile de lucruri mari și că au forță, în același timp le judecă și le pedepsește, ia atitudine clară față de ce este bine și ce este exces și păcat. Într-un fel, aceste profeții ne aduc aminte de gloria împăraților pe care Satan le-a arătat lui Isus, în ispitirea din pustiu. Însă adevăratul Mesia, Unsul, este doar Domnul Isus Hristos, nu regii umani.

Apoi Dumnezeu le arată – sau le expune – și defectele – că sunt mândri, totalitari, cruzi, asupritori, încrezuți și nepăsători. De aceea, Dumnezeu va judeca aceste popoarele, la nivel global, dar și persoanele individuale.

La acest nivel individual, în toate aceste popoare, recunoaștem că au existat și excepții. În timpul profetului Iona o generație întreagă de niniveni, împreună cu regele lor, au fost în stare să se pocăiască profund și să se întoarcă la Dumnezeu, deși nu prea știau cum („nu știau să deosebească stânga de dreapta”, în etică și în credință). În vremea exilului lui Daniel, regele Nebucadnețar primește viziuni, devine mândru și se consideră un zeu, dar când este pedepsit se smerește și îl recunoaște pe Dumnezeul lui Israel și scrie o scrisoare către toate popoarele, îndemnându-le la credință în Dumnezeul cel adevărat (Dan. 2:46-47, 3:28-29, 4:28-37). Belșatar, nepotul său, însă va duce destrăbălarea și necredința și mai profund – și va fi pedepsit cu moartea și cu pierderea imperiului către mezi și perși, către regele Darius I (Dan. 5:24-31). Cu alte cuvinte, **în mersul istoriei, la care participă și Dumnezeu, Domnul ne lasă să ne vedem și defectele (păcatele) și calitățile noastre și ne îndeamnă la pocăință.**

Pe ansamblu, Dumnezeu îi va judeca pe toți și este gata să dea tuturor și o șansă de pocăință, la anumite momente de cercetare. Odată depășite, astfel de momente aduc cu ele și pedepsele Domnului. În mod deosebit celor credincioși și pocăiți le dă iertare și un viitor binecuvântat. Celor adânciți ireversibil în răutate, le șterge chiar și dreptul de a mai exista, de a continua, de a avea urmași, de a-și perpetua viziunea de viață, standardele decăzute.

În general, aceste profeții, dincolo de context, iau în considerare toate popoarele asupra toare și toate conducerile violente, nedrepte. Uneori însă, în cadrul profețiilor, apare un ton aparte, care pare să se refere la vremurile de la sfârșitul acestei istorii (acestui veac), din timpul venirii lui Antihrist. Unele din judecăți și din pedepse se vor împlini în chip desăvârșit atunci, când se va vedea victoria definitivă, globală, stăpânirea veșnică a lui Hristos, și binecuvântarea Bisericii (în care vor intra, bineînțeles, și evreii și ne-evreii).

Dumnezeu are planuri clare de felul acesta în istoria omenirii și în istoria mântuirii și le arată în multe feluri, la egipteni, asirieni, babilonieni, etiopieni, madianiți, edomiți, moabiți, sirieni, filistenii etc. Se vede că Dumnezeu este interesat profund în stoparea răutății și idolatriei și în răsplătirea credinței și ascultării. Adică, lucrarea lui de mântuire este o lucrare măreață, cuprinzătoare, care merge înainte prin secole până la venirea lui Hristos.

Acești trei profeți ne ajută să prețuim credința în Dumnezeu și să rezistăm în încercări. Astfel, suntem îndemnați să vedem măreția lui și prin încredere în El, cum zice Habacuc, să mergem înainte prin greutate, știind că vom vedea binecuvântările Domnului în final. Acești profeți ne invită la stabilitate în credință și valori, la sfințenie și perseverență, ne confirmă caracterul bun și sfânt, dar și drept al lui Dumnezeu. ***Ei ne mângâie (Naum) și ne îmbrățișează încurajator (Habacuc) prin mesajul lor, și ne dau un loc ascuns, de siguranță, în harul și bunătatea Domnului (Țefania).***

PARTEA 2: Studiu Biblic

NAUM

Naum 1, Psalmul despre Dumnezeu cel drept și bun

În cartea sa, Naum primește un mesaj despre distrugerea marii cetăți Ninive, capitala imperiului asirian care părea să fie cel mai crud din istorie și de neoprit. Cartea lui începe cu un psalm despre caracterul drept al lui Dumnezeu (1:1-10) și cu o anunțare a judecății cetății Ninive (1:11-15). Mesajul său este de două ori numit „profeție”, un mesaj revelat.

Tonul profeției lui Naum este obiectiv, direct, un pic distant față de istorie, și cu siguranță, înainte de întâmplarea evenimentelor vestite. Într-un fel, el are un ton glorios, pentru că Ninive este judecată, iar despre Ierusalim se vorbește de bine. Naum privește departe în viitor și vede că binele va triumfa în final, și că Domnul îi va judeca pe cei violenți și nedrepti, dar își va izbăvi și își va binecuvânta poporul.

PSALMUL LUI NAUM DESPRE DREPTATEA ȘI BUNATATEA LUI DUMNEZEU (1:1-10)

Judecata imperiului necredincios începe cu un psalm despre dreptatea și caracterul lui Dumnezeu, adică începe cu închinare și laudă adusă lui Dumnezeu cel adevărat și drept. Dreptatea lui Dumnezeu este frumoasă, este curată, este atotputernică. El merită toată închinarea. Chiar dacă nu înțelegem cum lucrează Dumnezeu în istorie, trebuie să înțelegem frumusețea caracterului său și puterea lui și să îi aducem glorie, pentru că slava lui Dumnezeu se va vedea și în tot universul său.

Domnul este un judecător răbdător, dar drept și puternic (2-3)

Dumnezeu este constant și la fel și standardele lui, care nu se schimbă. Astfel, Naum ne asigură că „Domnul se răzbună pe potrivnicii lui și ține mânie pe vrăjmașii lui”. În cazul lui Dumnezeu nu se aplică proverbul „timpul le rezolvă pe toate”, ci mai degrabă „pocăința aduce rezolvarea conflictelor” și „Dumnezeu își continuă planurile puternice”. Dumnezeu este gelos pe poporul său și nu renunță la valorile lui. Duhul său pe care l-a pus în oameni, îl dorește cu gelozie și are așteptări mari de la noi (Iacov 4:5). El nu a făcut o investiție degeaba în omenire, și de aceea are așteptări înalte.

Al doilea lucru pe care îl afirmă Naum este că Dumnezeu este îndelung răbdător și foarte puternic. La Dumnezeu există har, adică El dă timp de pocăință și de revenire, și așteaptă, dar nu renunță la standardele sale. Răbdarea lui este „îndelungă răbdare”, dar și puterea Lui este imparabilă, nu poate fi contracarată. Ca în cartea Iov, Dumnezeu se arată „în furtună și tornadă (vârtej)”, stârnind norii și uraganul (Iov 38:1, 40:6). Prin aceste imagini poetice folosite de Naum, ni se aduce aminte de puterea incalculabilă lui Dumnezeu.

Prin urmare, această prezentare a lui Dumnezeu este o invitație să ne corectăm viața și să ne pocăim. Motivul este că Dumnezeu este gelos, este drept, este atotputernic și este constant – dar El încă este îndelung răbdător. Observațiile sunt valabile pentru Israel și pentru toți cei ce vin la credință.

Domnul este atotputernic (4-6)

Imaginile despre atotputernicia lui Dumnezeu continuă în vv. 4-6. Dumnezeu nu se manifestă doar în mijlocul furtunii și al norilor învolburăți. Ca stăpân al naturii, El ceartă valurile și marea – și le usucă, și râurile la fel (v. 4). Unii teologi au spus că acest verset ar putea fi și o profeție despre umblarea lui Isus pe apă, și despre

linistirea furtunii. Totuși, în esență, pasajul ne arată că Dumnezeu își supune și stăpânește totul, ca la creație. În fața Domnului, munții și vegetația lor (din Basan, Carmel, Liban) se usucă, se clatină, se tolesc. Focul lui topește stâncile și le transformă în lavă. Lumea întreagă este intimidată și se cutremură. Dumnezeu are cheile energiilor din întreaga natură, de aceea muștrările lui sunt de temut. Dreptatea Domnului este de temut, pentru că nu este doar o judecată etică, dar vine și cu pedepse adevărate, inevitabile.

Această prezentare a lui Dumnezeu în termenii creației și ai științelor naturii, este o pregătire ca să înțelegem hotărârile sale etice. El va judeca și poporul Israel și pe Iuda, precum și pe niniveni, și întreaga lume. Naum este preocupat să sublinieze bine caracterul sfânt și iubitor al lui Dumnezeu.

Domnul este bun (7-8)

Acest psalm este ca limba unui clopot care anunță judecățile lui Dumnezeu. O dată ne arată asprimea și puterea Domnului, apoi ne arată răbdarea și bunătatea lui, și iarăși referințele se repetă.

În vv. 7-8 vedem din nou bunătatea lui Dumnezeu. El este un refugiu pentru credincioși în ziua necazului și îi păzește. Se poate traduce și că El îi păzește pe aceștia de apele mari, și îi ajută să le depășească, așa cum s-a întâmplat supraviețuirea prin potop și la traversarea Mării Roșii. De multe ori în Vechiul Testament, apele învolburate se referă la neliniștea și neascultarea popoarelor păgâne. În același timp, pentru cei care perseverează în răutate, mânia lui Dumnezeu aduce aceste ape mari ca o pedeapsă, o inundație sau un potop care îi vor nimici pe vrăjmașii săi și îi va duce „în întuneric” (până la moarte). Un alt înțeles posibil al acestei referințe la întuneric este că vrăjmașii Domnului pot crede că au succes, dar nu vâneau decât neguri și cețuri întunecate, de fapt. În esență, Naum subliniază că Dumnezeu îi păzește pe cei

credincioși și îi trece chiar și prin ape mari, pe când pe vrăjmași îi doboară cu apele acestea ale luptelor și bătăliilor, și îi face să ajungă în întuneric.

Răzvrățiții nu au succes (9-10)

În urma asemănării lor cu Dumnezeu, oamenii își fac și ei planuri și urmăresc să le împlinească. La fel cum Dumnezeu își face planuri, și noi vrem să coordonăm și să ne asigurăm că toate merg conform planificării și dorințelor noastre. Dar, pot oare să reușească planurile care se împotrivesc lui Dumnezeu? Răspunsul este: niciodată! Ele sunt ca spinii încâlciți și uscați care iau foc. Mintea răzvrătită față de Dumnezeu este ca mintea unui om beat, care se crede înțelept, dar nu mai judecă bine. Judecata lui Dumnezeu nimicește definitiv planurile celor răi. Aceasta este tragedia condamnării veșnice, în iazul de foc.

AVERTIZĂRILE ȘI ASIGURĂRILE LUI DUMNEZEU (11-15)

Pedepsirea Ninivei și eliberarea Ierusalimului (11-13)

Naum 1:11 începe într-un mod neașteptat, orașul Ninive este arătat ca originea urzitorului de rele, a conducătorului răzvrătit al lumii: „11. Din tine, Ninive, a ieșit cel ce urzea rele împotriva Domnului, cel ce făcea planuri răutăcioase”. Pasajul ne aduce aminte de Osea 5:2, unde se vestește venirea lui Hristos: „și tu, Betleeme Efrata, deși ești foarte mic între cetățile importante ale lui Iuda, totuși din tine Îmi va ieși Cel ce va stăpîni peste Israel, și a cărui obârșie se suie pînă în vremuri străvechi, în zilele veșniciei.” Ninive a fost o capitală a puterii din care a ieșit un mare asupritor, iar micul Betleem, a fost o capitală a credinței, din care a ieșit un mare împărat, cel mai mare, fiul lui David, regele Hristos.

Profeția lui Naum descrie într-un fel realitatea istorică din vremea sa, o realitate a răzvrătirii și distrugerii, dar se referă și la conducerea de tip antihristic de la sfârșitul istoriei. Acesta este un

test al valorii împărățiilor lumii: ce fel de conducători nasc diversele capitale sau sisteme politice al lumii. Versetele 11-13, rostesc și o judecată față de Ninive, cetatea asupritoare, dar și o binecuvântare față de Ierusalim. Cei dintâi vor fi nimiciți, iar Ierusalimul va fi eliberat și umplut cu veselie (v. 12-13). Dumnezeu își asumă și pedeapsirea iudeilor, dar și binecuvântarea finală (v.12).

Cântăria Asiriei, și vești bune pentru Iuda (14-15)

Dumnezeu evaluează violența Asiriei și îi pregătește sfârșitul. Naum arată care este vina conducătorului Asiriei în v.14 „te-ai aflat prea ușor”. O judecată asemănătoare o va rosti Dumnezeu mai târziu și împotriva lui Belșațar, în timpul lui Daniel, în Babilon (*mene, mene, techel, upfarsin*: „numărat, numărat, cântărit și împărțit”, Dan. 5:5, 25). Dumnezeu măsoară și cântărește caracterul liderilor, deciziile, credința, seriozitatea lor.

Mesajul pentru Ierusalim este însă unul diferit: „iată pe munți picioarele solului care vestește pacea” (v. 15). Iuda este îndemnat să sărbătorească în continuare sărbătorile Domnului, cu credincioșie, și să se preocupe de ascultarea de Domnul, de împinirea juruințelor. Izbăvirile lui Dumnezeu vor veni și nu vor întârzia, promite Domnul, iar amenințările celui rău vor înceta definitiv. Poporul lui Dumnezeu trebuie să păzească valorile veșnice ale unei vieți spirituale vii, active.

Apostolul Pavel se referă în mod expres la acest text, când vorbește despre bucuria adusă de pașii evangheliștilor veniți să vestească pacea cu Dumnezeu: „Și cum vor propovădui, dacă nu sunt trimiși? După cum este scris: Cât de frumoase sunt picioarele celor ce vestesc pacea, ale celor ce vestesc Evanghelia!” (Rom. 10:15). Iată cum privește și folosește apostolul Pavel, în secolul întâi, profeția lui Naum! Deși se referă în primul rând la Ierusalim și Ninive, profeția anunță eliberarea de cei răi, de sub urmările

păcatelor, de sub puterea asupritorilor. Ea este o imagine a vestirii evangheliei, a veștii bune.

APLICAȚII:

Cum descrie Naum caracterul drept al lui Dumnezeu?

.....
.....
.....

Este excesivă mânia lui Dumnezeu împotriva răutății? Ar putea fi el mai „democratic” cu cei răi și necredincioși?

.....
.....
.....

De ce conducătorii violenți din Ninive sunt muștrați intens de Dumnezeu? Ce era pericolos în atitudinea lor? Există și astăzi astfel de conducători?

.....
.....
.....

Naum 2, Pedepsirea „leilor răzvrățiți” și vestirea nădejzii lui Israel

În capitolul 2 din Naum este prezentat asediul cetății Ninive. Întreg capitolul are un singur verset pozitiv – în esență, anume 2:2, „Căci Domnul așază iarăși slava lui Iacov și o face iarăși ca slava de odinioară a lui Israel, pentru că i-au jefuit jefuitoarii și le-au stricat butucii de vie...”. Israel este vița de vie de mare preț pe care a plantat-o Dumnezeu și de la care așteaptă rod bun, bogat. Vița aceasta a fost călcată în picioare însă de năvălitorii asirieni.

Restul capitolului se referă la judecarea cetății Ninive și a conducătorilor ei. Ei sunt asemănați cu niște lei, iar forța lor cu ferocitatea și puterea leilor. Dumnezeu cel suveran îi include în planul său și pe cei răi, și își administrează pedepsele prin ei, dar îi judecă apoi pentru cruzime și lipsă de omenie, pentru necredință și răutate. O parte din judecățile lui Dumnezeu se întâmplă în prezent prin oameni, asupra oamenilor. La fel și ajutorul pe care îl dă Dumnezeu poate veni prin slujirea noastră. Noi suntem ambasadori ai lui Dumnezeu și mădulare în trupul lui Hristos.

Pasajul 2:1-10 descrie atacul asupra cetății Ninive și jefuirea ei, iar vv. 2:11-13, aduc un cântec de jale asupra „leilor” niniveni rămași fără fortăreață și fără capitală. În palatele asiriene se foloseau des statui și basoreliefuri cu lei nedomoliți care impresionau vizitatorii și simbolizau forța imperiului. Simbolul leului a rămas un simbol puternic și astăzi pe steagurile unor țări, sau în moneda de schimb a altora (ron, leu).

Atacarea cetății Ninive are loc în timp ce profeția lui Naum vestește binecuvântarea și restaurarea lui Israel (v.2). Domnul va așeza iarăși slava lui Iacov, cum a fost altădată. Acești lei nimicitori vor fi nimiciți și ei, la rândul lor.

ASEDIUL CETĂȚII NINIVE (1-10)

Comandantul care va nimici Ninive a pornit deja la drum, spune Naum, adică pedeapsa este iminentă. Profeția ne arată cum

Împăratul cetății își adună soldații din cetate ca să-i facă față (2:1, 3 etc.). Pasajul 2:3-5 ne arată cum forțele de apărare dau iureș să respingă atacul, dar nu reușesc. Descrierea este impresionantă, de parcă Naum însuși ar fi participat la asediu. Dumnezeu îi abilitază imaginația și profetul are viziunea înfrângerii cetății Ninive în culori foarte vii (soldații îmbrăcați în roșu ridică săbii și sulite strălucitoare).

Înfrângerea este zdrobitoare, însă. În v. 6-8 șanțurile de apă din jurul cetății au fost depășite, zidurile și porțile palatului s-au prăbușit, slujitorii strigă și se jeluiesc, iar poporul fuge încotro vede. În v.9-10, soldații invadatori jefuiesc tot argintul și aurul din tezaur, bogățiile pe care asirienii le jefuiseră și ei, de la popoarele învinse, acele „comori nesfârșite” (v.9). Aceasta este o judecată severă a Domnului împotriva lor. Cine a trăit din bogății jefuite, va fi jefuit la rândul său.

LEII „BLESTEMAȚI” (11-13)

Cântecul de jale sau elegia, la fel ca psalmii, este un mijloc de exprimare des folosit în profeții. De la v. 11 la v. 12, Naum, face un cântec de jale pentru Ninive cea biruită, iar în v. 13, Domnul însuși rostește judecata împotriva acestor „pui de lei” învinși. Domnul însuși zice „puii de lei vor fi nimiciți de sabie”. Cei care au folosit libertatea și forța în mod greșit, și și-a jefuit vecinii, care s-au mândrit cu puterea și vitejia lor, stau acum ca niște lei învinși. Justiția și puterea umană pot fi corupte, și această corupție violentă este ceea ce judecă Dumnezeu în asediul cetății Ninive. Profeția poate să includă mai multe avertizări, pentru toate popoarele violente din istorie.

Doar Hristos, care este Leul lui Iuda, regele regilor (Apoc. 5:5) este victorios. Altfel, leii din conducerea țărilor păgâne sunt doar niște lei ai violenței și răzvrătirii (de exemplu, Apoc. 13:2 îl vedem pe Antihrist descris ca un leu ciudat, amestecat: „fiara pe care am

văzut-o semăna cu un leopard; avea labe ca de urs și gură ca o gură de leu. Balaurul i-a dat puterea lui, scaunul lui de domnie și o stăpânire mare.”).

Civilizațiile care se bazează pe forță, pe robie, pe petreceri, pe lux, pe mândrie, pe excese, pe păcat, vor fi pedepsite. Într-un fel, în Naum 2-3, nu se află doar un tablou al căderii Ninivei, ci și al căderii lui Antihrist (vezi și căderea Babilonului în Apoc. 18).

APLICAȚII:

Care semnificația pozitivă a versetului 2:2, despre Israel?

.....

.....

.....

Cum i-a judecat Dumnezeu pe Niniveni?

.....

.....

.....

De ce i-a pedepsit Dumnezeu pe Niniveni?

.....

.....

.....

Poate această imagine din trecut să constituie și o imagine despre viitor?

.....

.....

.....

Naum 3, Civilizația violenței și păcatului, va fi pedepsită de Dumnezeu

Profeția lui Naum se încheie cu o mare vestire a judecării asupra cetății Ninive, care aduce aminte de cele trei vaiete sau lamentații (plângeri) din Apocalipsa 8:13 (precum și de judecarea prostituatei celei mari, Apoc. 17:1 etc.).

JUDECATĂ ȘI ACUZAȚIILE ADUSE CITADELEI RĂUTĂȚII (1-10)

Căderea cetății Ninive (1-3)

În Apocalipsa este judecată cetatea mare a Babilonului (Apoc. 18:2, „A căzut, a căzut Babilonul cel mare!”), iar în profeția lui Naum cetatea simbolică a răutății, prostituției și ocultismului este Ninive (3:7, „Ninive este nimicită! Cine o va plânge?”). Naum vestește și jeluiește înfrângerea cetății, cu un „vai” care amintește de Apocalipsa, precum și de Habacuc 2 (v.1). Tabloul distrugerii ei complete este unul foarte viu. Oamenii se împiedică, mor pe străzile cetății, nu se mai poate circula prin cetate din pricina celor morți. Aceasta este pedeapsa unei civilizații sângeroase, abuzive, mincinoase: imobilizare completă.

Judecată imoralității din Ninive (4-7)

În 3:4 Naum arată profunzimea răutății acestei cetăți: „din pricina multelor curvii ale curvei plină de farmec, fermecătoare iscusită, care vindea neamurile prin curviile ei și popoarele prin vrăjitoriile ei”, de aceea a venit nimicirea. Versetele 5-6 arată că Dumnezeu este mâniș față de violențele și păcatele ei, și o va smeri. Acestea sunt păcatele unei civilizații bogate, dar ucigașe. Merită să privim atent la acuzațiile care i se aduc, ca să ne ferim de păcatele ei.

Păcatul este adeseori asemănat cu curvia și cu prostituția. Ideologiile violente au justificări atrăgătoare și farmecă lumea. Instaurarea regimurilor totalitare aduce o anumită beție a puterii căreia nu i se poate opune nimeni. Răutatea unei conduceri

corupte nu vine într-un fel care sperie, într-o societate decăzută, ci îi seduce pe cetățeni cu farmece, cu plăceri, cu falsă siguranță, ca o prostituată.

Observăm că Ninive este învinuită de vărsare de sânge (ucigașă), de minciună, de abuz (silnicie), de hoție și jaf (răpire), precum și de imoralitate (curvie), de implicare în ocult (farmece și vrăjitorii), de decădere etică (trădare și vânzare, sclavie), în v. 1 și 4. Acuzațiile se aseamănă foarte mult cu cele aduse cetății „Babilonul cel mare” din Apocalipsa 18:23-24. Există și astăzi țări care nu se află departe de asemenea descrieri. Judecată lui Dumnezeu va rămânea aceeași și pentru ele.

Exemplul capitalei egiptene No-Amun (8-10)

Într-un mod neașteptat, Naum face referință și la un alt simbol al păgânismului glorios care a ajuns învins și pedepsit de Dumnezeu. Acesta este capitala egipteană No-Amon și soarta ei. Ea este menționată în 3:8-10 (No sau Ne, însemna „cetate” în asiriană, în egipteană, și chiar și în limba ebraică, împrumutat ca neologism). Această cetate No-Amon, sau No-Amun, a fost o capitala cunoscută prin mulțimea de temple păgâne uriașe, impresionante (numele ei grecesc era Theba). Ea a dominat traficul comercial pe Nil, în sudul Egiptului, aproape de munții Etiopiei (Egiptul de sus). Se afla la aprox. 700 km de Marea Mediterană și la 150 de km de Etiopia – atunci când Nilul inunda valea de lângă albia râului, zidurile păreau că se aflau lângă apele mării. No-Amon fusese capitala faraonilor faimoși Tuthmes al III-lea și Ramses al II-lea și ruinele cetății se pot vedea astăzi în localitățile Karnak și Luxor. Ninive, așadar, a luat-o pe urmele prăbușirii cetății egiptene No-Amon (cetatea lui Amon), care a fost și ea învinsă, prăbușită, dusă în robie, aruncată în lanțuri, care a ajuns și ea o ruină.

Așadar, Naum ne confruntă cu soarta finală a civilizațiilor păgâne și răzvrătite față de Dumnezeu. Am fi avut nevoie aici de o

menționare a soartei Ierusalimului și a binecuvântărilor sale. Dar, de fapt, ele au fost deja amintite în Naum 1:12-13 „Așa vorbește Domnul: Oricât de mulți și puternici vor fi, toți vor fi secerăți și vor pieri. Chiar dacă te-am întristat, Ierusalime, nu te voi mai întrista... Ci îi voi sfârâma jugul acum de pe tine și-ți voi rupe legăturile...” și 1:15 „Iată pe munți picioarele solului care vestește pacea! Prăznuiește-ți sărbătorile, Iudo, împlinește-ți juruințele! Căci cel rău nu va mai trece prin mijlocul tău, este nimic cu desăvârșire...”.

TABLOUL DEZOLANT AL ÎNFRÂNGERII (11-19)

Naum folosește imagini puternice în descrierea prăbușirii cetății Ninive. Puterea și curajul îi vor dispărea, ca unui om beat (v.11). Bogățiile ei și aliații săi, vor cădea în brațul vrășmașului, ca niște smochine coapte care nu mai pot sta pe ram (v.12). Poporul este ca o adunare de femei în jale, nu ca o ceată de viteji (v.13). Zidurile și șanțurile largi de apă din jurul lor sunt zadarnice în fața năvălitorilor (v.14). Negustorii ei numeroși („mai mulți decât stelele”), vor fugi ca niște stoluri uriașe de lăcuste atinse de foc (vv.15-16). La fel și mulțimea mare a conducătorii săi militari (v.17). Liderii vor muri și poporul va rămâne pe munți ca o turmă fără păstor (v.18 – imaginea aceasta este folosită și de Hristos, despre Israel și Iuda, și indică o conducere eșuată, un popor dezorientat).

Această condamnare a răului este definitivă. Naum 1:19 spune că rana cetății este fără leac, nu mai are vindecare. Prin contrast, vedem cât de mare este harul lui Dumnezeu pentru Ierusalim, care, deși va fi și el pedepsit, se va întoarce cu pocăință la Dumnezeu, și Dumnezeu îl va restaura. În comparație cu cetățile răutății omenești (Ninive, Babilon, No-Amon, la care alții profeți adaugă și Tirul și Sidonul etc.) care cad și nu se mai ridică, Ierusalimul va cunoaște mântuirea lui Dumnezeu și restaurarea. Și

În Apocalipsa se vede un Ierusalim ceresc, nou, binecuvântat, unde cei mântuiți vor locui împreună cu Dumnezeu. Dumnezeu îi binecuvintează pe cei credincioși.

Mesajul lui Naum este foarte etic, justițiar și sfânt, dar și dătător de speranță. Adevărul și dreptatea lui Dumnezeu vor triumfa pe deplin, și ele vor aduce binecuvântări mari pentru cei credincioși. Aceasta este evanghelia deplină, sigură, a bunătății și dreptății Domnului.

APLICAȚII:

Care sunt cele două cetăți pe care le menționează Naum 3 ca simbol al decăderii păgâne?

.....

.....

.....

Care sunt acuzațiile aduse împotriva Babilonului, în Apocalipsa 17-19 și împotriva cetății Ninive, în Naum 2-3 ?

.....

.....

.....

Care încurajarea celui credincios când citește Naum 3 ?

.....

.....

.....

Descrieți importanța harului pocăinței, în cartea profetului Naum.

.....

.....

.....

HABACUC

Habacuc 1, Rugăciunea îngrijorării și răspunsul judecății Domnului

Habacuc nu dă multe detalii despre sine, nici despre locuință, nici despre perioadă, dar prin titlu el se prezintă ca „profet”, iar cuvintele lui sunt numite „profeție” sau „sarcină, povară” (v.1): „profeția (cu sens dublu: „povară” și „revelație”) pe care a văzut-o profetul Habacuc”.

RUGĂCIUNEA NELINIȘTII (2-4)

Cartea începe cu o rugăciune a neliniștii și tânguiri lui Habacuc, cu privire la nedreptățile din poporul evreu (2-4). Habacuc vede că Legea Domnului nu mai este ascultată și că poporul trăiește în înșelăciune „căci cel rău biruie pe cel neprihănit”. În cuvintele lui Habacuc se văd multă durere și revoltă. El nu înțelege de ce Dumnezeu nu intervine să îndrepte lucrurile, de ce ochii săi cu totul curați rabdă vederea unor astfel de nelegiuiri. El are două întrebări principale: „de ce?” și „până când?”. Când Domnul ne vorbește, puterea cuvintelor lui ne copleșește, iar când Domnul tace, întârzierea răspunsului ne neliniștește.

PRIMUL RĂSPUNS AL DOMNULUI (5-17)

Profeția lui Habacuc este scrisă într-un fel în care se subliniază relația personală deosebită între profetul Habacuc și Domnul. Domnul îi dă un răspuns și răspunsul lui arată că va veni repede o judecată severă, printr-o invazie străină.

Surpriza judecății (5-11)

Pedeapsa va veni cu forță surprinzătoare, cu groază (5-11). Planurile lui Dumnezeu sunt, din nou, surprinzătoare. Oamenii cred că ei cunosc toate mecanismele istoriei și Domnul nu vede sau nu intervine, dar de fapt, ce va face El va fi de necrezut. Dacă Israel este nedrept, Dumnezeu se va folosi de nedreptatea și mai

mare a unui popor păgân, ca să îi pedepsească (v. 6-11). Haldeii nu vor avea nici o reținere în răutatea lor (v. 11). Forța lui va fi ca a leopardului, ca a lupilor sprinteni, ca a vulturului, armata lui va fi ca nisipul mării.

Siguranța mântuirii (12-17)

Habacuc știe că planul de mântuire al lui Dumnezeu este hotărât din veșnicie. De aceea, nu este doborât de întristare, când aude despre disciplinarea rapidă și severă, ci afirmă cu siguranță înaintea Domnului: „Tu ești veșnic, Doamne, Sfântul meu, nu vom muri!” (v.12). Mulți teologi văd aici o legătură foarte strânsă între eternitatea lui Dumnezeu și a dragostei sale, de unde rezultă că nici noi nu vom fi dați pierzării. Haldeii – sau babilonienii, vin doar ca un instrument de corecție, căci Dumnezeu nu poate răbda nedreptatea. El nu poate răbda ca în poporul lui cel mișel să îl distrugă pe cel drept. Dumnezeu nu rabdă acest lucru nici în Iuda și nu la nivel internațional, între popoare. De aceea, El îi va pedepsi pe babilonieni (v.13).

Stilul crud și jefuitor al armatei haldeilor, are efectul unui năvod peste popoare, din care nu scapă nimeni. Totuși, Dumnezeu ține la toți oamenii creați de El și pune preț pe destinul lor. El promite că nu îi va lăsa pe invadatori să îi prindă nemilos în năvodul armatelor lor nimicitoare. Dumnezeu singurul este marele domn peste popoare, nu asupritorii cruzi (vv.14-17). Așadar, Dumnezeu nu îi va lăsa pe haldei să creadă că puterea lor le este dumnezeu, și să se închine năvodului lor, ca un pescar care își glorifică uneltele. Dumnezeu va întrerupe șirul insuportabil de victorii ale babilonienilor și va aduce pe pământ dreptatea sa.

APLICAȚII:

Ce popoare știți că se poartă violent astăzi la nivel internațional? Există biserici care îngăduie nedreptatea în rândurile lor și abuzul față de cei credincioși? Credeți că mesajul lui Habacuc ar putea fi actual?

.....
.....
.....

Care este răspunsul Domnului, în esență, la rugăciunea îndurerată a lui Habacuc?

.....
.....
.....

Deși știe că Domnul, care este drept, va pedepsi regatul lui Iuda, de ce spune Habacuc „nu vom muri?”

.....
.....
.....

Habacuc 2, Straja profetului și al doilea răspuns al Domnului

STRAJA PROFETULUI ȘI RĂSPUNSUL DOMNULUI (2-4)

Capitolul 2 începe cu așezarea la strajă a lui Habacuc, în turnul de strajă al profetului, ca să asculte răspunsul Domnului și să primească o nouă înțelegere despre viitor. Această așteptare aduce aminte de veghea lui Ezechiel care, de asemenea, era ca pus ca un străjer pentru popor (Ezec. 33:3,6-7). Slujitorii de astăzi ai Domnului, și chiar Biserica, în ansamblul ei, au un rol asemănător de străjer al lui Dumnezeu într-o lume răzvrătită.

Profeția sosește repede și este arătată începând cu v. 2. Ea trebuie să fie scrisă clar, ca să fie citită ușor de toți (zice Domnul). Domnul chiar îi cere lui Habacuc să o scrie pe table. Profeția este una sigură, spune Domnul (v. 3), și trebuie așteptată. Habacuc ne aduce aici un adevăr uriaș cu privire la viața celui neprihănit sau a celui drept: „iată, i s-a îngâmfat sufletul (celui rău), nu este fără prihană în el; dar cel neprihănit va trăi prin credința lui.” (v. 4) Versetul este un refren important în Epistola lui Pavel către Romani și în Epistola către Evrei. Cel rău este mândru și auto-suficient, dar cel neprihănit va trăi prin credință, va rezista până la sfârșit prin credință (Rom. 1:17, 3:28, 4:2-5, 5:1; Evrei 10:38, vezi și Luca 21:19). Sufletul celui rău se umflă de mândrie, așa spune pasajul în original și aceasta ne aduce aminte de 1 Corinteni 13:4. Dragostea nu se umflă de mândrie niciodată. Prin credință înțelegem că Dumnezeu își duce la bun și glorios sfârșit planul său de mântuire.

CELE CINCI JELUIRI SAU VAIETE PENTRU PĂGÂNISMUL SEMEȚ (5-17)

Identificarea și acuzarea liderului îngâmfat (5-6)

Cel necredincios și mândru ajunge să sufere de o anumită beție a puterii și îngâmfării, o auto-suficiență care îl duce până la prăbușire. Un lacom trăiește în lumea lui proprie, aiurează și

exagerează despre orice. Nu stă liniștit. El vrea să domine totul, să înghită totul – așa cum Locuința morților înghite orice viață. Comparația aceasta este foarte interesantă. Moartea spirituală nu este locul în care poftele mor: moartea este locul unde poftele sunt extrem de degradate și nu se satură niciodată. În sine moartea nu se poate opri, este nesătulă, de neoprit și mereu dorește să înghită alți oameni, alte civilizații. Dumnezeu, în creație, are o zi de satisfacție, de contemplare și de odihnă. Moartea și cei răi, Satan în primul rând, nu se pot opri niciodată, chiar dacă știu că mai este puțin timp la dispoziție. Moartea poate fi oprită doar de mântuire și de judecată, de învierea și de domnia lui Hristos.

Așa este și cel mândru, nesățios ca moartea. Moartea nu are limite și nu le acceptă. De aceea, nu există decât un singur sfârșit pentru moarte: moartea însăși. Cu moartea călcând peste moarte, Hristos, prin jertfă și înviere a învins moartea.

Armata haldee este asemănată, așadar, cu moartea care vrea să înghită toate popoarele. Într-un fel, imaginea pare desprinsă dintr-un tablou despre Antihrist. Habacuc formulează cinci vaiuri pentru acești haldei - babilonieni, cinci vaiuri sau vaiete adresate păgânismului violent și semeț, care se pot referi chiar la domnia lui Antihrist, într-un anume sens. Toate se referă la caracterul lacom, violent și depravat al conducătorilor păgâni.

1. Vaietul asupra ctitorului de imperii violente (6-8)

Există o pedeapsă care vine ca reacție din partea celor jefuiți. Cine ridică sabia, spunea Domnul, de sabie va pieri. Cine distruge și batjocorește, va fi confruntat cu distrugere și batjocură. Popoarele asuprite se vor întoarce împotriva asupritorilor lor. Cei nedreptățiți se vor ridica împotriva dictatorilor. Aceasta este soarta pregătită și pentru haldei, spune Habacuc. Ucigașul și vărsătorul de sânge vor fi pedepsiți. Dreptatea prin reacție sau

revoltă față de asupritorii este o lege sau un instinct lăsat de Domnul în sufletul și comportamentul omenirii. În mod deosebit, pasajul pare să se refere și la descoperirea și acuzarea lui Antihrist și a poftelor sale nesățioase de putere.

2. Vaietul asupra asupritorului care exploatează popoarele (9-11)

Al doilea vai este o jeluire pentru cel care adoptă violența ca mijloc de clădire a vieții și a carierei, a „cuibului” său. Există un gen de răufăcători care îi lovesc pe ceilalți, îi exploatează nemilos, în vreme ce își zidesc cu drag propriul cămin, în siguranță. Ei încearcă să își asigure pace, belșug și dezvoltare acasă, dar le construiesc pe nefericirea altora (v.9). Aceasta este o mare rușine care se va întoarce împotriva casei aceleia (v.10). Investițiile lor în ziduri cu grinzi puternice de lemn și cu pietre masive și durabile în temelie, îi vor acuza în mod direct că sunt oameni necinstiți și asupritori, plini de mândrie (v. 11).

3. Vaietul asupra marilor stăpâni de sclavi, care fură libertățile (12-14)

Atât la nivel național cât și individual, această regulă funcționează foarte eficient. Nu există succes durabil când îți construiești puterea pe nelegiuiri și violență. Nu poți zidi cetăți bazat pe înrobirea și suferința altora. Din păcate, așa au stat lucrurile cu Ninive, la asirieni (la Naum) și cu Babilonul, la haldei (la Habacuc). Astfel de planuri și stiluri de viață sunt destinate focului și pieirii (v. 13). Această jeluire se încheie cu un verset celebru despre viitorul restaurat al omenirii. În vremea aceea: „pământul va fi plin de cunoștința slavei Domnului ca fundul mării de apele care-l acoperă.” (v. 14). Dumnezeu are în plan o zi când legile sale și dreptatea sa, și cunoașterea de Dumnezeu, vor umple toate inimile, toate mințile, toate comunitățile lumii, așa cum apa acopere toate adâncimile oceanelor, tot fundul mării.

4. Vaietul asupra celor ce încurajează la desfrânare și lux depravat (15-17)

Stăpânirea bazată pe violență și dominare se folosește adesea de invitația de a trăi în lux și desfrâu. Pe deoparte, cei bogați își permit astfel de viață, iar în cadrul dictaturilor și a societăților orientate spre satisfacții facile, televiziunile mențin populația într-o stare de dependență și defetism moral față de dorințe și pofte, prin încurajări la o astfel de viață și la o etică joasă, fără valori înalte. Disiparea sau împrăștierea energiei în exces și desfrâu duce la dependențe diverse și lipsa de disciplină, de pregătire pentru lucrurile importante din viață.

Versetul 15 pare desprins din cartea Proverbe: „Vai de cel ce dă aproapelui său să bea, vai de tine care îi torni băutură spumoasă și-l amețești ca să-i vezi goliciunea!” (ca să vezi cum își pierde auto-controlul și se expune în public). Beția și dezgolirea funcționează adesea, în Biblie, ca pedepse din partea Domnului (v. 16). Prin excesul lor va veni de la Domnul și pedeapsa asupra lor și celor desfrânați. Stricarea unui popor nu vine doar prin jefuire și subjugare socială, ci și prin subjugare morală. Istorisirea despre încercările lui Iosif, vândut rob în casa lui Potifar, în Egipt, rămân un mare reper moral pentru noi. Iosif refuză să aibă mentalitatea de rob învins moral, etic, depravat de pofte și de hoție – căci aceasta era imaginea despre caracterul decăzut al robilor. El, chiar și în robie fizică, rămâne un om liber spiritual, credincios, sigur pe sine, sfânt (Gen. 39:7-23). Biserica lui Hristos trebuie să aibă un mesaj foarte clar în această privință.

5. Vaietul încurajării la idolatrie (18-20)

Ultima jelanie se referă la idolatrie. Aici Habacuc pare să mustre pe babilonienii idolatri, dar și pe israeliții care își puneau încredere în idoli. Chipul, turnat, lemnul cioplit și piatra sculptată, nu sunt dumnezei adevărați. Ei învață o credință flasă și nu au nici o

putere de izbăvire (vv.18-19). Profeția ne aduce aminte de Isaia 40:18-23, 41:6-7. Versetul 20 spune clar că Dumnezeu singur este rege și domnește în Templul său cel sfânt, și toți trebuie să îi recunoască autoritatea.

Felul în care Habacuc vestește înfrângerea celor răi este încurajator. Răutatea lor însăși îi va dărâma, apoi va veni și răzbunarea oamenilor și, de asemenea, judecata lui Dumnezeu. Dumnezeu va face ca tot pământul să îl cunoască și să îl asculte, și toți vor prețui sfințenia și dreptatea, căci El va stăpâni cu putere.

APLICAȚII:

În ce privință se aseamănă mesajul lui Habacuc 3 cu mesajele lui Ezechiel și Isaia?

.....

În ce constă veghea lui Habacuc, ca străjer pentru poporul său?

.....

Care sunt avertizările celor cinci vaiete din Habacuc 2?

.....

Se poate aplica acest text și la vremurile contemporane? Dar la vremea conducerii lui Antihrist, înainte de venirea lui Hristos?

.....

Habacuc 3, Rugăciunea jeluiirii și încrederea în Domnul

JUDECĂȚILE DOMNULUI ȘI ÎNCREDEREA CREDINCIOSULUI (1-3)

La întrebările și rugăciunile sale Habacuc a primit un răspuns clar de la Domnul: Israel va fi judecat pentru nedreptate și idolatrie, dar și năvălitorii și asupritorii săi vor fi judecați și pedepsiți. În final, gloria și împărăția Domnului va veni peste întregul pământ.

Astfel, ultimul capitol este numit „o rugăciune”, un psalm de jale, dar și de încredere totodată. În 3:1, Habacuc îi spune cu încredere Domnului „Însuflește-ți lucrarea, adu-ți aminte de îndurare!”. Da, Doamne, putem să ne rugăm și noi, intervin-o cu judecățile tale, și fă-ne parte și de îndurările tale!

Acestea sunt cele două fețe ale judecății lui Dumnezeu: severitate și bunătate, judecată și îndurare. Păcatul omenirii și răzvrătirea ei sunt așa de grele încât nu pot scăpa nepedepsite. De aceea, Habacuc spune „Doamne, ne-a îngrozit ce ai vestit” dar spune și „însuflește-ți lucrarea în cursul anilor, Doamne!” (v.2).

Profetul folosește de două ori expresia „în mijlocul” (v.2), care se poate traduce și „în parcursul (anilor)”, dar și „în mijlocul (lor)” – cu referire la un anumit context de acțiune sau legat de Templu (chivot), sau legat chiar de Ființa Sfintei Treimi. Unii teologi înțeleg că este vorba de trecerea anilor, alții înțeleg că lucrarea lui Dumnezeu este veșnică și deplină, implicând ambele testamente sau întreaga Ființă divină.

Pedepsele lui Dumnezeu se desfășoară în timp, dar Habacuc se roagă: „în mânia Ta, adu-Ți aminte de îndurările Tale!” Domnul păstrează pentru noi îndurările sale și ne va face parte de ele, pe deplin. Când te încrezi în Dumnezeu apare o anumită stabilitate a credinței pentru că vezi că lucrarea Domnului se desfășoară suveran, puternic, continuu, de-a lungul timpului și El iese victorios în toate.

Habacuc vede că gloria Domnului este aceeași cu cea arătată pe muntele Sinai (în Teman, lângă munții Paran), la darea Legii, și că această glorie va lumina nu doar pe Israel și Iuda, ci întregul pământ (v.3a), chiar tot universul creat. Psalmul lui Habacuc se oprește un pic aici și ne îndeamnă să cugetăm și să constatăm forța caracterului sfânt a lui Dumnezeu, gloria lui, suveranitatea lui, și să nădăjduim în bunătatea și soluțiile lui.

VENIREA DOMNULUI - INTRAREA ÎN SCENĂ A REGELUI (3-6)

Primul tablou al judecăților Domnului este prezentat ca în psalmi: Domnul vine, măreția lui umple cerurile, El este înconjurat cu lumină și ține în mână razele și fulgerele puterii lui. Această imagine o puteau înțelege și evreii și haldeii. Și aceștia aveau imagini asemănătoare despre Dumnezeu. În mod deosebit, haldeii și canaanenii îl prezentau pe zeii Baal sau Marduk ca niște zei cu fulgere în mână.

Pedeapsa lui Dumnezeu aduce molimă pe pământ, ca la Exod, și munții se cutremură (vv.5-6). „Cărările Domnului sunt veșnice”. Această descriere a pedepsirii asupraitorilor se potrivește și căderii lui Antihrist. Autoritatea și puterea lui Dumnezeu peste pământ este deplină. Tabloul și vestea venirii lui sunt înțelese de toate popoarele. Căile veșnice ale sfințeniei lui Dumnezeu se întâlnesc cu răzvrătirea oamenilor în istorie, și El face dreptate. Judecata Domnului este de fapt o oprire a răutății, și o re-aducere a omenirii în lumea sfințeniei veșnice a Domnului. Este împlinirea mântuirii.

REAȚIILE POPOARELOR, JUDECATA DOMNULUI (7-12)

Apoi, Habacuc vede reacția popoarelor la venirea judecății Domnului. Din Etiopia (Cuș, Africa) până în Madian (Arabia, Orientul mijociu), toți locuitorii pustiului se cutremură. Sunt amintite aceleași două popoare reper, ca și în Naum: Etiopia și

Madian. Vecinii lui Israel, probabil nebinevoitori față de evrei, se cutremură la venirea judecății Domnului. Aici poate fi cuprinsă și o privire în viitor, la ziua venirii Domnului.

Domnul nu vine să pedepsească pământul și apele, ci cu apele și cu pământul pedepsește oamenii asupra și răzvrățiți față de El. Și apele adâncului, și munții, și pământul se cutremură, ca în zilele creației (o paralelă cu psalmul 24:2), sunt gata să intervină la porunca Domnului (vv. 8-9). La fel, și soarele și luna sunt gata să se oprească (v. 11, ca în experiența victoriei lui Iosua, în Ios. 10:12-13). Habacuc vede multe imagini care apar și în judecata celor răi, descrisă în cartea Apocalipsa (v.12). Popoarele sunt verificate și pedepsite de mânia Domnului (v.12).

Pe deoparte, această descriere ne arată că Domnul vorbește cu aceleași cuvinte și are același program, și în profeții din VT și în Apocalipsa. Pe de altă parte, acest psalm al lui Habacuc despre judecățile Domnului, ne arată tăria intervenției lui Dumnezeu în istorie.

INTERVENȚIE PENTRU POPORUL DOMNULUI (13-15)

Scopul clar al judecății lui Dumnezeu este izbăvirea celor credincioși din mâna asuprașilor violenți, necredincioși. Judecata nu este îndreptată spre nimicirea omenirii, ci numai a sistemelor politice asuprașoare, ale împărăției nelegiuite. În v. 13, se arată că Domnul își izbăvește poporul său și pe Unsul său – adică pe Mesia – Hristos. Aici Habacuc rostește efectiv numele Mesia (Unsul), adică îl vede în viitor pe Hristos. În contextul strict apropiat, este probabil că Habacuc se gândește la Mesia – Unsul, ca Fiu al lui David. Dar exact aceasta este și Hristos – Fiul lui David.

Casa celui rău și corpul lui, de la picioare la cap, de la temelie la acoperiș, vor fi însă nimicite. Într-un fel cititorul își aduce aminte și de moartea lui Iuda, care s-a spânzurat de un copac și al cărui trup s-a despiciat în două (FA 1:18-20). Așadar, Domnul își

izbăvește Biserica și îl slăvește pe Hristos. Aici Habacuc, la fel ca în psalmi, indică din nou o „oprire” – sau secțiune specială pentru instrumentele muzicale – ori pentru slujirea de la Templu, ca să stăm și să ne imaginăm amploarea și forța judecăților Domnului.

Siguranța de sine a conducătorilor politici și militari necredincioși este spulberată. Cei care sperau să îl distrugă pe cel credincios, sunt ei înșiși nimiciti. Domnul vine din toate direcțiile și își supune toate părțile și elementele lumii: înălțimea cerurilor, vârfulurile munților, valurile mării (v.15). Haosul apelor și răzvrătirea lor încetează și liniștea stăpânirii Domnului îi ia locul.

RUGĂCIUNEA NĂDEJDII „CHIAR DACĂ” (16-19)

Rugăciunea „chiar dacă” de la sfârșitul capitolului, i-a inspirat la nădejde pe mulți creștini, de-a lungul istoriei. Habacuc este emoționat și nu poate privi liniștit la distrugerile și pedepsele care vor veni peste poporul său (v. 16). Dar, așa cum spune el în vv.17-18, „chiar dacă smochinul nu va înflori, vița nu va da niciun rod, rodul măslinului va lipsi, și câmpiile nu vor da hrană, oile vor pieri din staule, și nu vor mai fi boi în grajduri, eu tot mă voi bucura în Domnul, mă voi bucura în Dumnezeuul mântuirii mele!”. Dumnezeu nu este doar Dumnezeuul pedepsirii și judecății, El este și Dumnezeuul mântuirii. Când te uiți la mântuirea Domnului, te bucuri. Nu este un text ușor de citit, dar este o rugăciune a încrederii pe care Habacuc ne-o propune și nouă, implicit. Cine are ultimul cuvânt și care este realitatea ultimă, care rămâne în veci? Domnul are ultimul cuvânt, și mântuirea veșnică este ultima realitate.

Finalul din v.19 ne aduce aminte de psalmul 18:33-34: „Domnul Dumnezeu este tăria mea; El îmi face picioarele ca ale cerbilor și mă face să merg pe înălțimile mele.” Habacuc se folosește astfel de declarația regelui David, făcută atunci când Domnul l-a scăpat de toți vrăjmașii și de toate atacurile lui Saul, prigonitorul său.

Experiența lui David devine, astfel, încă o dată, un model pentru toți credincioșii. Da, va veni ziua când vom recita cu toți versetele 19-20. Domnul s-a îngrijit ca experiențele din trecut să fie subiecte de încredere pentru noi în prezent, și pentru viitor. La fel este și profeția lui Habacuc despre istoria lui Israel.

APLICAȚII:

De ce Habacuc îndrăznește să aștepte cu încredere judecățile lui Dumnezeu?

.....
.....
.....

Cum vede Habacuc imaginea venirii Domnului? Cum se face că descrierea lui putea fi înțeleasă și de evrei și de păgâni?

.....
.....
.....

Poate un creștin să se roage rugăciunea „chiar dacă” a lui Habacuc?

.....
.....
.....

Arătați în ce fel experiența lui David din ps. 18:33-34 poate fi și experiența noastră, conform citatului folosit de Habacuc 3:19-20.

.....
.....
.....

ȚEFANIA

Țefania 1, O Zi de judecată pentru toate popoarele

În fiecare din cărțile acestor trei profeți, Domnul anunță judecata gata să vină. În cartea lui Țefania, în principal este judecat poporul din Iuda, cu Ierusalimul și locuitorii săi, cu fortăreața Sionului, cu Templul și cu conducătorii. Observăm că între timp însă se generalizează descrierea judecății, și se ajunge la mesaje ale mâniei Domnului împotriva tuturor popoarelor lipsite de credință și de dreptate, care anunță Judecata din urmă, de la a doua venire a lui Hristos. Este uimitor că, deși scurte, aceste profeții văd atât de departe în istorie și arată dreptatea Domnului, dar și siguranța recuperării la credință a unei mari părți din omenire.

JUDECAREA ÎNTREGULUI PĂMÂNT (2-3)

Domnul pronunță o judecată pentru „tot ce este pe fața pământului”. Mesajul ne aduce aminte de ce profeția Iona împotriva Ninivei (v.3): „voi nimici oamenii și vitele, păsările cerului și peștii mării”. Este ca o derulare înapoi a creației, din zilele 5-6 ale creației, în drumul spre reînnoirea universului.

Profeția „(voi nimici) pietrele de poticnire și pe cei răi împreună cu ele” (v.3) aduce aminte de Matei 18:7, „Vai de lume, din pricina prilejurilor de păcătuire! Fiindcă nu se poate să nu vină prilejuri de păcătuire; dar vai de omul acela prin care vine prilejul de păcătuire!”. Oamenii se poticnesc, iar culmea răutății este că unii slujesc drept ispite și îndemnuri la păcat pentru alții. Natura radicală a mântuirii și a înnoirii omenirii se vede în faptul că Dumnezeu va nimici și pe cei răi, dar și cauzele care îi conduc spre răutate, „pietrele de poticnire”. Este posibil ca aici să fie avută în vedere și pedepsirea îngerilor demonici.

Așadar, Domnul promite că va nimici „cu desăvârșire pe oameni de pe fața pământului”. Este vorba, bineînțeles despre oamenii dați violenței și necredinței. Această nimicire radicală este asemănătoare cu cea din ziua potopului lui Noe. Pentru ceilalți, așa cum spunea cineva, pedeapsa păcatelor nu a fost anulată pur și simplu, ci Domnul Hristos a plătit ca această distrugere să vină asupra sa pe cruce. Mântuirea vine prin plățirea acestui preț foarte mare al răutății.

În final, vor fi ceruri noi și un pământ nou, ca în ele să nu mai fie nimic nelegiuit sau păcătos. Există o pedeapsă veșnică, pentru că Dumnezeu vrea să rămână în existență doar o sfințenie veșnică.

ZIUA JUDECĂȚII LUI IUDA (4-16)

Judecata asupra țării lui Iuda arată că țara ajunsese prosperă, idolatră, cu religie amestecată, dedată exceselor imorale și copierii modelor păgânismului internațional, și plină de planuri mari de afaceri și câștig – în aur, argint, și comerț. În unele privințe, tabloul se aseamănă mult cu cel al societății de azi.

Acuzația de idolatrie (4-6)

Mesajul Domnului aduce acuzații importante cu privire la idolatria iudeilor. În cetatea Ierusalimului erau forme de închinare la Baal (probabil mini-temple, de pe timpul lui Solomon), cu slujitori – jertfitori pe înălțimi și cu preoți dedicați acestor zei păgâni. De asemenea, se închinau stelelor și universului (astrologia era pe atunci o formă de știință, dar și de ocultism în același timp). Ei amestecau închinarea la Dumnezeul adevărat cu cea adusă zeului Milcom – Malcam (sincretism religios). Milcom, venerat de amoniți, era același cu zeul Chemoș, demonic și victorios militar, cu care se mândreau moabiții. În același timp, erau și mulți iudei nepăsători care nu îl căutau pe Domnul niciodată și erau practic, atei. Lumea religioasă are și

astăzi astfel de trăsături și manifestări, în țările de moștenire sau tradiție creștină. Oare cum trebuie să fie mărturia creștinilor?

Acuzația despre influențele străine la închinare (7-9)

Închinarea efectivă, pe față, include adesea și forme de interacțiune sau influență culturală, la care nu ne gândim îndeajuns. Dumnezeu își aștepta oaspeții (credincioșii) la închinarea de la Templu, în ziua jertfei, dar ei vin într-o stare nepotrivită. Începuseră să vină îmbrăcați în straie de închinare împrumutate de la închinarea la zeii păgâni, practicau în Templu săritul peste praguri (așa cum făceau și filistenii în templul lui Dagon, 1 Sam. 5:5), și umpleau Templul cu acțiuni nepotrivite, care întinau închinarea, sau aduceau o închinare superficială. Închinarea la Templu ajunsese să fie ciudată, de parcă nu se mai închinau lui Dumnezeu cel adevărat. Închinarea bisericilor astăzi trebuie să comunice cu grijă că Numele lui Dumnezeu cel veșnic este mărturisit și lăudat în biserică, și nu că se desfășoară un fel de spectacol cultural modern, deschis spre buna dispoziție a tuturor. Starea sufletească trebuie să fie curată, cu credință.

Acuzația despre necinste și imoralitate (10-13)

Acuzațiile împotriva Ierusalimului devin și mai concrete, și se referă la câteva cartiere bogate unde avea loc un comerț înfloritor, dar și necinstit. Astfel, se vestește că va veni jalea la Poarta peștilor, la fel și în Cartierul nou (al celor nou-îmbogățiți: „cealaltă mahala”...), și anunță vaiete pentru Cartierul Piețelor – Macteș (v. 10-11). Toți cei care trăiau doar ca să câștige argint și aur (v. 18) sunt avertizați de nimicire.

Domnul promite că va cerceta amănunțit toate casele, ca să scoată cu felinare la lumină, pe cei bogați și depravați care stăteau „pe drojdiile lor de vin” și huzureau cu vin scump și băuturi tari, înșelându-se motivul că Domnul nu vede, nici nu intervine, nici de bine, nici de rău (v. 12). Domnul cercetează casele Ierusalimului

cu lanterna verificării sale și cu greu găsește oameni de caracter și sfinți.

Psalmul Zilei judecății (14-18)

În doar 3 versete, v. 14-16, cuvântul „ziua” este amintit de 9 ori. Țefania anunță Ziua Domnului, ziua cea mare, ziua amarnică, ziua aceea, ziua de mânie, ziua de necaz, ziua de pustiire, ziua de întuneric, ziua aducătoare de nori, ziua trâmbiței judecății. Ziua aceasta mai este amintită și în Țefania 2:1-3. Motivul judecății este anunțat clar: „au păcătuțit împotriva Domnului” (v. 17). Versetele se pot referi și la Ierusalim, dar și la vremea din urmă, la Ziua judecății finale. Domnul asigură pe toți că Ziua judecății este reală și vine la vremea hotărâtă.

Aurul și argintul nu pot fi preț de răscumpărare (v.18; noi știm că doar sângele lui Hristos ne izbăvește de mânia judecății, 1 Petru 1:18). Forța și motivul judecății sunt arătate în v. 18 prin expresia „focul geloziei lui”. Mânia și gelozia Domnului sunt amintite și în Țefania 3:8. Dumnezeu este gelos pe felul în care ne folosim închinarea și viața, de felul în care trăim prin Duhul sau, dimpotrivă, îl întristăm. Iacov 4:5, ne amintește: „Credeți că degeaba vorbește Scriptura? Duhul, pe care L-a pus Dumnezeu să locuiască în noi, ne vrea cu gelozie pentru sine.” Adesea, noi ne rugăm „Doamne, ia-ți tu gloria, din ce facem noi”. Totuși închinarea și lauda în acțiunile noastre trebuie să le aducem conștient și cu grijă, cu curăție și dedicare. Închinarea se aduce, nu se colectează.

APLICAȚII:

Care sunt acuzațiile aduse de Dumnezeu împotriva celor din Iuda ?

.....
.....
.....

La ce judecată a neamurilor se referă Țefania în acest capitol 1 ?

.....
.....
.....

În ce fel poate fi Dumnezeu gelos în relație cu credincioșii săi ?

.....
.....
.....

Cum vrea Dumnezeu să ne închinăm lui ? În ce fel era afectată închinarea la Templu, în Ierusalimul acelor zile ?

.....
.....
.....

Țefania 2, Îndemnuri la pocăință și avertizări pentru neamuri

PRIMA ȘANSĂ: ÎNDEMNURI PENTRU POCĂINȚA IUDEILOR (1-3)

După vestirea judecății Ierusalimului, Dumnezeu îi dă totuși lui Țefania, un mesaj de încurajare și chemare la pocăință. Judecata nu este anunțată fără o invitație la pocăință – acesta este un principiu foarte important, foarte evanghelistic și Țefania îl vede foarte bine. Deși poporul este numit „neam fără rușine”, totuși ei sunt chemați la Domnul: „veniți-vă în fire, cercetați-vă” (v.1), „căutați pe Domnul,... căutați dreptatea, căutați smerenia” (v.3). Chemarea aceasta este valabilă și pentru creștinii de astăzi. Trebuie să ne pocăim căci „vremea trece (iute) ca pleava”. Înainte de sosirea judecății (v. 2) este o nădejde și o invitație că prin pocăință vom fi cruțați (v. 3).

Este foarte posibil ca exact aceia care s-au pocăit să fi scăpat de ucidere și să fi fost lăsați în țară, ca Ieremia, ori să fi fost luați prizonieri la Babilon, ca Daniel și prietenii săi. Dumnezeu nu își lasă cuvântul neîmplinit.

JUDECATA CETĂȚILOR PĂGÂNE (4-15)

Dumnezeu este drept față de toate popoarele. Astfel, după ce i-a judecat pe evreii din Iuda, acum vestește judecata popoarelor păgâne.

Cetățile Gaza, Ascalon, Asdod și Ecron, filistenii și cretanii (4-7)

În cazul filistenilor, judecata este aspră. Cetățile lor principale lor vor fi învinse și distruse (Gaza, Ascalon, Asdod – Azot, Ecron). Mai mult, poporul însuși, filistenii, ca popor al Canaanului, va dispărea din istorie. Ei au mai lăsat astăzi doar numele pentru regiunea unde au trăit, adică Palestina. Domnul îi anunță că doar pe Iuda îl va aduce înapoi, iar malurile mării Mediterane, locuite de filistenii în trecut, vor aparține lui Iuda, căci Domnul nu îi va uita pe evrei

și îi va restaura. La fel sunt judecați și cheretiții (cretanii), alături de filistenii. Conform mărturiilor istorice filistenii reprezentau o populație de cretani veniți și așezați în câmpia lui Israel (cheretiți și peletiți) și, de asemenea, includeau și urmași ai Troiei. Ambele erau civilizații vechi și războinice. De aceea, erau mai bine înarmați decât evreii care au ajuns în Canaan, la Exod.

Moab și Amon (8-11)

Moab și Amon, două popoare crescute din cei doi fii din incest ai fiicelor lui Lot (Gen. 19:36-38), au fost mereu popoare păgâne și disprețuitoare la adresa lui Israel (Ieremia 48:29-30, Isaia 16:6). Versetele 8 și 10 le acuză de trufie și batjocură față de Israel. Într-adevăr, mândria și disprețul merg înaintea căderii. Ei i-au disprețuit nu doar pe israeliți, ci și pe Dumnezeu lor (v. 10).

Numeri 21:29 ne spune că moabiții se închinau zeului Chemoș, un zeu (sau demon) al războiului și puterii canaanite. Acesta este același zeu cu zeul Milcom la care se închinau amoniții (probabil un zeu împrumutat din Sodoma și Gomora, Țef. 2:9). De aceea, v. 11 spune că Dumnezeu va veni cu o pedeapsă grozavă și va nimici toți acești idoli și dumnezei falși.

Deodată, aici apare o promisiune neașteptată, anume că în final „fiecare se va închina înaintea lui (Dumnezeu cel adevărat) în țara lui, în toate ostroavele (insulele sau țările) neamurilor”. Domnul va avea grijă, ca zice și Naum, ca toate popoarele să se întoarcă la El.

Etiopia, Asiria și Ninive (12-15)

La sfârșit în seria judecăților pentru neamurile păgâne, vine și rândul etiopienilor (țara Cuș, sau Egiptul din munți, din sud, de la izvoarele Nilului), și este amintită și Ninive, capitala Asiriei. Aici, cei trei profeți, Naum, Habacuc și Țefania, dovedesc prin unitatea profețiilor lor că Dumnezeu a transmis unul și același mesaj prin ei toți, adică judecățile lui erau clare.

Pentru etiopieni și pentru Asiria (Ninive), Domnul promite o pustiire a țării și o invazie a animalelor sălbatice, caracteristice pustiului, cum ar fi pelicanul, ariciul, și fiare sălbatice de tot felul.

În locul cetății încrezătoare și petrecărețe, Ninive ajunge o pustietate. Aici apare și primul „Vai”, din Țefania, prima jeluire pentru soarta finală a acestei mari capitale a popoarelor. (v.15). Versetele aduc aminte de Isaia 14:16-17, unde oamenii se miră de căderea Babilonului. Aici se aseamănă un pic cu profeția lui Habacuc (în Habacuc 2 sunt pronunțate 5 „Vai”-uri, sau jeluiri asupra cetății Ierusalimului).

APLICAȚII:

În ce a constat prima invitație la pocăință a lui Iuda ? Putea fi evitată pedeapsa Domnului? Are Domnul asemenea așteptări și față de noi ?

.....
.....
.....

Care sunt fărădelegile pentru care sunt judecați filistenii, moabiții și amoniții?

.....
.....
.....

Care sunt acuzațiile aduse Asiriei și Egiptului ? Sunt și astăzi națiuni mândre ca acestea ?

.....
.....
.....

Țefania 3, Jeluire pentru Iuda și Ierusalim și promisiunile binecuvântării

RELUAREA JUDECĂȚII IERUSALIMUL UI ȘI A POPOARELOR (1-8)

Asemănător cu alternanțele din Naum, vestirea judecății se îndreaptă acum, din nou asupra Ierusalimului. Capitolul 3 începe cu un nou „Vai”, cu o nouă jeluire, adresată capitalei lui Iuda. Judecată este aspră, iar Ierusalimul este numit „cetate îndărătnică și spurcată” (întinată prin imoralitate și idolatrie) și „plină de asuprire” (violență, nedreptate socială). Pe deasupra tuturor, Ierusalimul se împotrivesc mustrării și nu se apropie de Dumnezeu, nu se încrede în Dumnezeu (v. 1).

Să privim la cele patru categorii de lideri iudei acuzați că se depărtează de Domnul și la felul în care este descrisă rătăcirea și răutatea lor. Imaginile sunt puternice și avem multe de învățat și aplicat.

1. Conducătorii sunt abuzivi și înfricoșători ca leii care răcnesc.
2. Judecătorii sunt ca lupii răpitori care iau mită și devorează totul la adăpostul întunericului nopții („noaptea ca hoșii”).
3. Profeții sunt înșelători (falși) și duc vieți ușoare, imorale.
4. Preoții batjocoresc lucrurile sfinte și încalcă ei înșiși dreptatea Legii.

Țefania lasă să se vadă că exista un contrast foarte mare între faptul că Domnul care „este neprihănit (locuiește) în mijlocul cetății (și) El nu face nicio nelegiuire; în fiecare dimineață, El își scoate la lumină judecățile, fără să înceteze vreodată” și conducătorii iudei care sunt și ei în cetate, dar sunt nelegiuși și fără rușine sau jenă în acțiunile lor (v.5). Este tragic ca Domnul să fie în mijlocul poporului său, iar poporul său să îl nesocotească, fără rușine, încalcând legile Domnului.

Aici, Ierusalimul pur și simplu nu a dorit să se pocăiască. De aceea, Domnul vine cu pedeapsa (v. 6-7) și pentru ei, și pentru

neamurile din jurul lor (v. 8). Domnul este hotărât să își reverse a. urgia, b. mânia aprinsă și c. focul geloziei sale.

Judecata Ierusalimului ne atrage atenția asupra posibilității de a ne împietri inimile așa încât, deși Dumnezeu este în mijlocul poporului său, poporul îl ignoră, îi ignoră standardele și nu îl ascultă.

O ȘANSĂ DE POCĂINȚĂ ȘI RESTAURARE PENTRU TOȚI OAMENII (9-20)

În această situație de criză este uimitor că Dumnezeu îi mai dă, în cele din urmă, lui Țefania, un mesaj de restaurare pentru Iuda, cât și pentru toate popoarele care se vor întoarce la El. Înseamnă că Dumnezeu are un plan bun de restaurare a omenirii – și noi știm că acest plan se bazează pe jertfa și pe învierea Domnului Isus Hristos. Dacă privim cu atenție este vorba despre o înnoire spirituală pe care o aduce Dumnezeu și pe care o pune în inima și în mintea oamenilor.

Versetul 9 spune „Atunci voi da popoarelor buze curate, ca toți să cheme Numele Domnului, ca să-I slujească într-un gând.”. Găsim aici o mărturie curată și o laudă curată („buzes curate”, găsim exact opusul a ceea ce s-a întâmplat până acum: „toți vor chema Numele Domnului”, o intrare în slujba Domnului, în unitate „îl vor sluji într-un gând”).

Iudeii de pretutindeni din diaspora, chiar și cei de dincolo de Etiopia, se vor închina cu credință. Felul în care vorbește Țefania, pare să se refere și la reîntoarcere în țară a celor exilați în Babilon, dar și la vremurile de la sfârșitul istoriei.

La vremea revenirii în țară, Israel va renunța la mândrie și la neascultare (v.11). Cei de atunci vor fi rămășița sau rămășițele bune ale lui Israel, și viața lor va fi cu totul schimbată, fără minciuni, fără falsități, fără nelegiuiri (v.12).

Din nou, Țefania vorbește despre „Domnul, Împăratul lui Israel care este în mijlocul tău” (v. 15, v. 17), dar de data aceasta Domnul este ca un viteaz care ajută, ca un rege iubitor, care se bucură de poporul său (v. 17). „Domnul Dumnezeuul tău este în mijlocul tău, ca un viteaz care poate ajuta; Se va bucura de tine cu mare bucurie, va tăcea în dragostea Lui și nu va mai putea de veselie pentru tine.” Domnul nu este numit împăratul lui Iuda, ci Împăratul întregului Israel (v. 15), adică mântuirea vine pentru toți din cele 12 seminții, nu doar pentru iudei. Domnul Hristos este numit și el, Emanuel, adică „Dumnezeu cu noi” (Isaia 7:14, 8:10, Matei 1:23).

Țefania folosește aici nume dragi pentru Ierusalim: fiica Sionului, fiica Ierusalimului, Israele, Sion, care indică o anumită gingășie, dragostea lui Dumnezeu pentru poporul său. Există aici o legătură cu revenirea lui Israel descrisă în Romani 11:11-15, „Întreb, dar: s-au poticnit ei ca să cadă? Nicidecum! Ci, prin alunecarea lor, s-a făcut cu puțință mântuirea Neamurilor, ca să facă pe Israel gelos; 12. dacă deci alunecarea lor a fost o bogăție pentru lume, și paguba lor a fost o bogăție pentru Neamuri, ce va fi plinătatea întoarcerii lor? 13. V-o spun vouă, Neamurilor: "Întrucât sunt apostol al Neamurilor, îmi slăvesc slujba mea 14. și caut ca, dacă este cu puțință, să stârnesc gelozia celor din neamul meu și să mântuiesc pe unii din ei. 15. Căci, dacă lepădarea lor a adus împăcarea lumii, ce va fi primirea lor din nou, decât viață din morți?" (Țefania 3:18-20). De asemenea, Rămășița credincioasă a lui Israel este amintită și în Romani 9:27-30.

APLICAȚII:

Care sunt lipsurile conducătorilor din Ierusalim pe care le condamnă Dumnezeu ? Credeți că se pot manifesta într-un anumit sens în Biserici ?

.....
.....
.....

Cum se poate explica faptul că Dumnezeu era în mijlocul poporului și totuși poporul nu se pocăia ?

.....
.....
.....

Prin ce imagini se vestește întoarcerea la Dumnezeu a popoarelor păgâne ?

.....
.....
.....

Prin ce imagini se vestește întoarcerea la Dumnezeu a lui Israel?

.....
.....
.....

Ce nume frumoase se folosesc aici pentru Ierusalim și ce exprimă ele?

.....
.....
.....

Cum se înțelege termenul „rămășița” / „rămășițele” lui Iuda?

.....

.....

.....